

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Է. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ. Հարությունյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 9

«11» ապրիլի 2024 թ.

ԷԻԿ/Բ-135 Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմություն
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	<u>042101.00.6. Իրավագիտություն</u> <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր՝	<u>042101.01.6. Իրավագիտություն</u> <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան՝	<u>իրավագիտության բակալավր</u> <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>
Ամբիոն՝	<u>Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման</u> <i>ամբիոնի լրիվ անվանումը/</i>
Ուսուցման ձևը՝	հեռակա <i>/անկա, հեռակա/</i>
Կուրս/կիսամյակ	հեռակա 5-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
Դասախոս(ներ)՝	<u>Արամայիս Կոխլիկյան</u> <i>Կոնոն, ազգանուն/</i> Էլ. հասցե/ներ՝ <u>koxlikyan76@mail.ru</u>

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14.	Գնահատում
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
	14.2. Հարցաշար
	14.3. Գնահատման չափանիշներ
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում.

«Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմություն» դասընթացը կարևորվում է իրավաբանության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 042101.01.6, իրավագիտություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում: Դասընթացը նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացմանը, ուսումնական գործընթացը ուսումնամեթոդական նյութերով, նորարարական մեթոդներով ապահովմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացը վերաբերում է մարդկության հոգևոր մշակույթի բաղադրիչներին՝ իրավունքի և քաղաքականության պատմությանը: Դասընթացի ուսուցումը վճռորոշ ազդեցություն է թողնում մեր ժամանակների արդեն ձևավորված և ձևավորվող քաղաքականության և իրավունքի վրա: Ուստի կարող ենք ասել, որ նրա ուսուցումը իրավագիտության բաժնի ուսանողների կարևոր նշանակություն ունի: Այն հնարավորություն կտա հասկանալու իրավունքի, պետության, ինչպես նաև սոցիալ-քաղաքական ուսմունքների ծագման, գոյության և գործառության առանձնահատկությունները տարբեր իրավաքաղաքական համակարգերում: Այլ կերպ, տվյալ առարկայի դասավանդումը պայմանավորված է քաղաքականության իրավական մեկնությունը: Իրավական մտքի պատմության իմացությունը հիմք է նախապատրաստում ժամանակակից իրավահամակարգը ուսումնասիրելու համար: Մասնավորապես առաջադրված են հետևյալ նպատակները.

- Համաշխարհային իրավական մտքի և պետության ծագման և զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- պետության և իրավունքի օրինաչափությունների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- պետաիրավական գործընթացները համեմատելու և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- տարբեր իրավիճակներում օբյեկտիվ իրականությունը իրավաբանորեն վերլուծելու կարողությունների ձևավորում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են. իրավաբանական մյուս գիտությունների հետ համատեղ ուսանողի մոտ ձևավորել մասնագիտական իրավագիտակցություն և իրավաբանական կուլտուրա: Ըստ այդմ.

- Ներկայացնել պետության և իրավունքի ծագման ու զարգացման տեսագործական հիմքերը:
- Վերհանել և բացատրել պետության և իրավունքի պատմության օրինաչափությունները:
- Ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքներն ամրապնդել գործնական իրավիճակային խնդիրներ առաջադրելով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել պետաիրավական հիմնահարցերի ձևակերպումներ ու հետազոտություններ և ըստ արդյունքների կատարել եզրահանգումներ:

- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել պետության և իրավունքի ծագման ու զարգացման առանձնահատկությունները պետության և իրավունքի համընդհանուր պատմության համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 042101.00.6 «իրավագիտություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Պետության և իրավունքի տեսություն», «Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմություն», «Հռոմեական իրավունքի պատմություն», «Պետության ծագման տեսության մեթոդոլոգիական հիմնահարցեր» դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը և /կամ կումպետենցիաները.

«Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

- 1.Արտասահմանյան երկրների և պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք,
2. Իրավական համակարգերի կառուցվածքի և գործառույթների, դրանց և՛ քաղաքական ու տնտեսական համակարգերի փոխազդեցության, և՛ մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք,
- 3.Պետության և Իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
- 4.Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք,
- 5.արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ
- 6.անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կումպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կումպետենցիաներ

Գործիքային կումպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կումպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿԶ հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿԷ սովորելու ունակություն,

ՀԳԿԸ ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների.

«Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական իրավաբանական գործունեության ընթացքում, իրավապահ և դատական մարմիններում ու փաստաբանական կազմակերպություններում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և իրավական գիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		5 կրեդիտ/150ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն		10
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		8
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		132
Ընդամենը		150
Ստուգման ձևը (ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության

կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:

- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. Դասավանդման մեթոդներներն են՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն,

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում,

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմության առարկան և մեթոդաբանությունը	2	2			
2.	Իրավաբաղադրական միտքը Հին Հնդկաստանում և Հին Չինաստանում					
3.	Իրավաբաղադրական ուսմունքները Հին Հունաստանում և Հին Հռոմում	2	2			
4.	Իրավաբաղադրական միտքը Արաբական արևելքում					
5.	Վերածննդի և Ռեֆորմացիայի դարաշրջանի իրավաբաղադրական ուսմունքները	2	2			
6.	Եվրոպական լուսավորիչների ժամանակաշրջանի քաղաքական և իրավական ուսմունքները					
7.	Քաղաքական և իրավական ուսմունքները Արևմտյան Եվրոպայում /19-րդ դար/	2	2			
8.	XX դարի իրավաբաղադրական ուսմունքների հիմնական ուղղությունները	2				
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		10	8			132

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Քաղաքական ուսմունքների պատմություն, Միրումյան Կ., Երևան,	2006

2.	История политических и правовых учений, под общ ред. В. С. Нерсисянца, Москва,	2004
3.	Графский В. Г., История политических и правовых учени, Москва,	2005
4.	История политических и правовых учений: хрестоматия (под ред. О. Э. Леушта), Москва,	2000
Լրացուցիչ գրականություն (ԼԳ)		
1.	Ազատությունների մեծ խարտիայի ընդունման սոցիալ-տնտեսական նախադրյալները, Եսայան Է., Երևան,	1975
2.	Անգլիական բուրժուական հեղափոխության դասերը, Ապիյան Ն., Երևան,	1998
3.	Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Սահմանադրությունը, Խաչատրյան Հ., Երևան,	1991
4.	Պետության և իրավունքի տեսություն, Խրոպանյուկ Վ., Երևան,	1997

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ²
1.	Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմության առարկան և մեթոդաբանությունը	Ուսումնասիրության առարկան, մեթոդները, կապն այլ առարկաների հետ և աղբյուրները	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
2.	Իրավաքաղաքական միտքը Հին Հնդկաստանում և Հին Չինաստանում	Բրահմանիզմ և բուդդիզմ: Արտհաշաստրերի իրավաքաղաքական մտքերը: Լաո-ցզի, Կոնֆուցի, Սոու-ցզի և Լեզիստներ:		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
3.	Իրավաքաղաքական ուսմունքները Հին Հունաստանում և Հին Հռոմում	Իրավաքաղաքական ուսմունքները Հին Հունաստանում / Պյութագոր, Հերակլիտ, Դեմոկրիտ, Սոփեստներ,	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

		Սոկրատ, Պլատոն, Արիստոտել, Պոլիբիոս /:Հռոմեական ստոիկներն ու իրավաբանները: Վաղ քրիստոնեությունը և Ավգուստինոսը:		
4.	Իրավաքաղաքական միտքը Արաբական արևելքում	Մահմեդական իրավական մտքի ձևավորումն ու զարգացումը: Իբն Խալդունի իրավաքաղաքական ուսմունքը:		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
5.	Վերածննդի և Ռեֆորմացիայի դարաշրջանի իրավաքաղաքական ուսմունքները	Մաքիավելիզմ: Ռեֆորմացիայի քաղաքական ու իրավական հայացքները:16-17-րդ դարերի եվրոպական սոցիալիզմի իրավաքաղաքական հայացքները:	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
6.	Եվրոպական լուսավորիչների ժամանակաշրջանի քաղաքական և իրավական ուսմունքները	Յակոբինականներ: Ֆրանսիական սոցիալիզմ: Իտալական լուսավորչականություն: Եվրոպական պահպանողականություն:		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
7.	Քաղաքական և իրավական ուսմունքները Արևմտյան Եվրոպայում /19-րդ դար/	Անգլիական ազատականություն: Ֆրանսիական ազատականություն: Գերմանական ազատականություն: Ուտոպիական սոցիալիզմ: Անարխիզմ: Մարքսիզմ:	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
8.	XX դարի իրավաքաղաքական ուսմունքների հիմնական ուղղությունները	Իրավաբանական նեոկանտականություն և նեոհեգելականություն: Ինտեգրատիվ իրավագիտություն: Պրագմատիկ իրավաբանական ռեալիզմ:	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

	<p>Իրավաբանական համերաշխության և ինստիտուցիոնալ ուսմունքներ:</p> <p>Սոցիոլոգիական իրավագիտություն:</p> <p>Նացիոնալ-սոցիալիզմի իրավաքաղաքական գաղափարախոսությունը:</p> <p>Նեոկոնսերվատիզմի հայեցակարգը:</p> <p>Իրավաբանական էկզիստենցիալիզմ:</p> <p>Իրավունքի մասին մարդաբանական ուսմունքը:</p>		
--	--	--	--

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևեր	Գրականություն
1.	Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմության առարկան և մեթոդաբանությունը	Ծանոթանալ առարկային, մեթոդներին ,աղբյուրներին և պարբերացմանը	2		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
2.	Իրավաքաղաքական միտքը Հին Հնդկաստանում և Հին Չինաստանում	Ծանոթանալ Բրահմանիզմին և բուդդիզմին: Արտհաշաստրերի իրավաքաղաքական մտքերին: Լաո-ցզի, Կոնֆուցի, Մոու-ցզի և Լեզիստների հայացքներին:			ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
3.	Իրավաքաղաքական ուսմունքները Հին Հունաստանում և	Ծանոթանալ Իրավաքաղաքական ուսմունքներին Հին	2		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

	Հին Հոմում	Հունաստանում / Պյութագոր, Հերակլիտ, Դեմոկրիտ, Սոփեստներ, Մոկրատ, Պլատոն, Արիստոտել, Պոլիբիոս /:Հռոմեական ստոիկներին ու իրավաբաններին: Վաղ քրիստոնեությանը և Ավգուստինոսի վարդապետությանը:			
4.	Իրավաքաղաքական միտքը Արաբական արևելքում	Ծանոթանալ Մահմեդական իրավական մտքի ձևավորմանն ու զարգացմանը: Իբն Խալդունի իրավաքաղաքական ուսմունքին:			ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
5.	Վերածննդի և Ռեֆորմացիայի դարաշրջանի իրավաքաղաքական ուսմունքները	Ծանոթանալ Մաքիավելիզմին: Ռեֆորմացիայի քաղաքական ու իրավական հայացքներին: 16-17-րդ դարերի եվրոպական սոցիալիզմի իրավաքաղաքական հայացքներին:	2		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
6.	Եվրոպական լուսավորիչների ժամանակաշրջանի քաղաքական և իրավական ուսմունքները	Ծանոթանալ Յակոբինականների, Ֆրանսիական սոցիալիզմի, Իտալական լուսավորչականության, Եվրոպական պահպանողականության տեսություններին:			ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
7.	Քաղաքական և իրավական ուսմունքները Արևմտյան Եվրոպայում /19-րդ դար/	Ծանոթանալ Անգլիական ազատականությանը, Ֆրանսիական ազատականությանը, Գերմանական ազատականությանը, Ուտոպիական սոցիալիզմին, Անարխիզմին և	2		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

		Մարքսիզմին:		
8.	XX դարի իրավաքաղաքական ուսմունքների հիմնական ուղղությունները	Ծանոթանալ Իրավաբանական նեոկանտականությանը և նեոհեգելականությանը: Ինտեգրատիվ իրավագիտությանը: Պրագմատիկ իրավաբանական ռեալիզմին: Իրավաբանական համերաշխության և ինստիտուցիոնալ ուսմունքներին: Սոցիոլոգիական իրավագիտությունը: Նացիոնալ-սոցիալիզմի իրավաքաղաքական գաղափարախոսությանը: Նեոկոնսերվատիզմի հայեցակարգը: Իրավաբանական էկզիստենցիալիզմ: Իրավունքի մասին մարդաբանական ուսմունքը:		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/ h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատա նքի տեսակը	Ներկայաց ման ժամկետնե րը	Ստուգմ ան ձևը	Գրականութ յուն
1.	Իրավաքաղաք ական միտքը Արաբական արևելքում:	Մահմեդական իրավական մտքի ձևավորումն ու զարգացումը: Իբն Խալդունի իրավաքաղաքակա ն ուսմունքը:	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակ ի ավարտ		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 5,

2.	Եվրոպական լուսավորիչներ ի ժամանակաշրջանի քաղաքական և իրավական ուսմունքները:	Յակոբինականներ: Ֆրանսիական սոցիալիզմ: Իտալական լուսավորչականություն: Եվրոպական պահպանողականություն:	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակի ավարտ		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 5,
3.	Քաղաքական և իրավական ուսմունքները Արևմտյան Եվրոպայում /19-րդ դար/:	Անգլիական ազատականություն: Ֆրանսիական ազատականություն: Գերմանական ազատականություն: Ուտոպիական սոցիալիզմ: Անարխիզմ: Մարքսիզմ:	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակի ավարտ		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 5,
4.	XX դարի իրավաքաղաքական ուսմունքների հիմնական ուղղությունները:	Իրավաբանական ռեալիզմ: Իրավաբանական համերաշխության և ինստիտուցիոնալ ուսմունքներ: Սոցիոլոգիական իրավագիտություն: Նացիոնալ-սոցիալիզմի իրավաքաղաքական գաղափարախոսությունը: Նեոկոնսերվատիզմի հայեցակարգը: Իրավաբանական էկզիստենցիալիզմ: Իրավունքի մասին մարդաբանական ուսմունքը:	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակի ավարտ		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 5,

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում³

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Լսարան
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Մարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	Մասնագիտական գրականություն

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, իթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը 40 միավոր:

- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,

³

- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (առկա ուսուցման համակարգում՝ ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, հեռակա ուսուցմա համակարգում՝ քննություն և ստուգարք՝ առավելագույնը՝ 40 միավոր):
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է բանավոր քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ բանավոր քննությունների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմության առարկան:
2. Քաղաքական և րավական ուսմունքների պատմության մեթոդաբանությունը:
3. Բրահմանիզմ և բուդդիզմ:
4. Արտհաշաստրերի իրավաքաղաքական մտքերը:
5. Լաո-ցզի, Կոնֆուցի, Մոու-ցզի և Լեզիստներ:
6. Իրավաքաղաքական ուսմունքները Հին Հունաստանում / Պյութագոր, Հերակլիտ, Դեմոկրիտ, Մոփեստներ, Սոկրատ, Պլատոն, Արիստոտել, Պոլիբիոս /:
7. Հռոմեական ստոիկներն ու իրավաբանները:
8. Վաղ քրիստոնեությունը և Ավգուստինոսը:
9. Մահմեդական իրավական մտքի ձևավորումն ու զարգացումը:
10. Իբն Խալդունի իրավաքաղաքական ուսմունքը:
11. Մաքիավելիզմ:
12. Ռեֆորմացիայի քաղաքական ու իրավական հայացքները:
13. 16-17-րդ դարերի եվրոպական սոցիալիզմի իրավաքաղաքական հայացքները:
14. Յակոբինականներ:
15. Ֆրանսիական սոցիալիզմ:
16. Իտալական լուսավորչականություն:
17. Եվրոպական պահպանողականություն:
18. Անգլիական ազատականություն:
19. Ֆրանսիական ազատականություն:

20. Գերմանական ազատականություն:
21. Ուտոպիական սոցիալիզմ:
22. Անարխիզմ:
23. Մարքսիզմ:
24. Իրավաբանական նեոկանտականություն և նեոհեգելականություն:
25. Ինտեգրատիվ իրավագիտություն:
26. Պրագմատիկ իրավաբանական ռեալիզմ:
27. Իրավաբանական համերաշխության և ինստիտուցիոնալ ուսմունքներ:
28. Սոցիոլոգիական իրավագիտություն:
29. Նացիոնալ-սոցիալիզմի իրավաքաղաքական գաղափարախոսությունը:
30. Նեոկոնսերվատիզմի հայեցակարգը:
31. Իրավաբանական էկզիստենցիալիզմ:
32. Իրավունքի մասին մարդաբանական ուսմունքը:

14.4 Գնահատման չափանիշները.

- Տեսական գիտելիքները- 40 միավոր
- Սեմինար պարապմունքները- 20 միավոր
- Ինքնուրույն աշխատանքը- 20 միավոր
- Դասընթացին մասնակցությունը -20 միավոր

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝

042101.00.6, Իրավագիտություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

042101.01.6, Իրավագիտություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Իրավագիտության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-135 Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	5-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	18	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	8
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	132		
	Ընդամենը	150		
Մտուցման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացը վերաբերում է մարդկության հոգևոր մշակույթի բաղադրիչներին՝ իրավունքի և քաղաքականության պատմությանը:</p> <p>Դասընթացի ուսուցումը վճռորոշ ազդեցություն է թողնում մեր ժամանակների արդեն ձևավորված և ձևավորվող քաղաքականության և իրավունքի վրա: Ուստի կարող ենք ասել, որ նրա ուսուցումը իրավագիտության բաժնի ուսանողների կարևոր նշանակություն ունի: Այն հնարավորություն կտա հասկանալու իրավունքի, պետության, ինչպես նաև սոցիալ-քաղաքական ուսմունքների ծագման, գոյության և գործառության առանձնահատկությունները տարբեր իրավաքաղաքական համակարգերում: Այլ կերպ, տվյալ առարկայի դասավանդումը պայմանավորված է քաղաքականության իրավական մեկնությունը: Իրավական մտքի պատմության իմացությունը հիմք է նախապատրաստում ժամանակակից իրավահամակարգը ուսումնասիրելու համար: Մասնավորապես առաջադրված են հետևյալ նպատակները.</p> <p>Համաշխարհային իրավական մտքի և պետության ծագման և զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:</p> <p>պետության և իրավունքի օրինաչափությունների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:</p> <p>պետաիրավական գործընթացները համեմատելու և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:</p> <p>տարբեր իրավիճակներում օբյեկտիվ իրականությունը իրավաբանորեն վերլուծելու կարողությունների ձևավորում:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք, 2. Իրավական համակարգերի կառուցվածքի և գործառույթների, դրանց և՛ քաղաքական ու տնտեսական համակարգերի փոխազդեցության, և՛ մարդու իրավունքների վերաբերյալ 			

	<p>հիմնարար գիտելիք, 3.Պետության և Իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: <i>Հմտություն</i> 1. Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հմտություններ, 2. արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ <i>Կարողունակություն</i> 1. անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: 2. ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն, 3. կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները, 4. տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմության առարկան և մեթոդաբանությունը Թեմա 2. Իրավաքաղաքական միտքը Հին Հնդկաստանում և Հին Չինաստանում Թեմա 3. Իրավաքաղաքական ուսմունքները Հին Հունաստանում և Հին Հռոմում Թեմա 4. Իրավաքաղաքական միտքը Արաբական արևելքում Թեմա 5. Վերածննդի և Ռեֆորմացիայի դարաշրջանի իրավաքաղաքական ուսմունքները Թեմա 6. Եվրոպական լուսավորիչների ժամանակաշրջանի քաղաքական և իրավական ուսմունքները Թեմա 7. Քաղաքական և իրավական ուսմունքները Արևմտյան Եվրոպայում /19-րդ դար/ Թեմա 8. XX դարի իրավաքաղաքական ուսմունքների հիմնական ուղղությունները</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր, գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում</p>

	<p>և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր- Քաղաքական ուսմունքների պատմություն, Միրումյան Կ., Երևան, 2006: История политических и правовых учений, под общ ред. В. С. Нерсисянца, Москва, 2004. Графский В. Г., История политических и правовых учени, Москва, 2005. История политических и правовых учений: хрестоматия(под ред. О. Э. Леуства), Москва, 2000. Լրացուցիչ- Ազատությունների մեծ խարտիայի ընդունման սոցիալ-տնտեսական նախադրյալները, Եսայան Է., Երևան, 1975: Անգլիական բուրժուական հեղափոխության դասերը, Ապիյան Ն., Երևան, 1998: Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Սահմանադրությունը, Խաչատրյան Հ., Երևան, 1991: Պետության և իրավունքի տեսություն, Խրոպանյուկ Վ., Երևան, 1997:</p>